63ste Jaargang No. 5125

DAGBLAD AMIGOE DI CURAÇAO

Dinsdag 3 Juni 1947

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.: Aruba 2.50 gld.: Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.: en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858. P. bus 8 Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29. telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14 Oranjestad: tel. 28.

Economische ellende in West-Europa

Samenwerking in Duitsland tussen de Amerikanen en Engelsen

Warmste dag in Nederland

STAKING IN BRUSSEL.

De tram staat stil in Brussel. De ondergrondse loopt niet meer. De straten zijn leeg, daar allen staken om hoger loon te krijgen (Brussel, (AP) 2.6).

„DU PAIN".

De AP-correspondent Frank Wilson maakte bekend dat er in Frankrijk een staking bedreigt van 3.000.000 bakkers. Zij willen allen op Woensdag a.s. gaan sluiten in verband met de prijsregeling van het gouvernement.

Er zijn nog geen onregelmatigheden, doch in verband met de schaarste van brood kan men in de café's en restaurant slechts aardappelen krijgen. De pers is opgewonden en gebruikt heel sterke termen. (Parijs, (AP) 5.6).

TOESTAND IN FRANKRIJK.

President Ramadier zal weer voor de radio komen en het zal nu zijn om drie millioen winkeliers te bewegen hun 24 uur staking niet door te laten gaan. In Parijs zal men een bakkersstaking gaan beleven van 24 uur. Ramadier meent een kleine kans te hebben de bakkers van hun plan af te houden. Vele vrouwen kwamen met lege korven thuis, daar er niet genoeg meel is. In Lille sloten de banken (Parijs, (AP) 3.6).

TOESTAND DUITSLAND.

Generaal Lucius Clay maakte als commandant van de bezettingstroepen aan de Duitsers bekend dat er een economisch raadgevend lichaam is ingesteld met het doel de economische problemen te vergemakkelijken. Een dergelijk soort verklaring verscheen er ook tegelijk in de Britse zone's door Luitenant Generaal Sir Robertson. Deze raad begint te werken op 10 Juni en verleent aan de Duitsers een hoge mate van zelfregering (Duitsland, (AP) 2.6).

1 JUNI — WARMSTE DAG.

Een Aneta-telegram van 2 Juni meldt dat 1 Juni de warmste dag van het jaar was. In Brabant en Twente liep de temperatuur op tot 32 graden Celsius. In de nacht van Zaterdag op Zondag was de minimum temperatuur in De Bilt 17 graden hoger dan die welke aldaar in de laatste veertig jaar genoteerd werd. Onweersbuien brachten onherstelbare schade toe te Jutphaas in Utrecht. Boomgaarden en veldgewas over uitgestrekte oppervlakten werden vernield. Ook in Londen duurt de hittegolf voort. (Aneta, 2.6).

WARMTE IN NEDERLAND.

Kou in Moskou.

In Nederland had men gisteren volgens Aneta de warmste dag van het jaar, doch in Moskou was het, volgens AP-telegrammen, ongelofelijk koud.

HONGARIJE.

Een bericht uit Zwitserland meldt dat het vierjarig zoontje van den Premier van Hongarije in Zwitserland is aangekomen. Het jochie heet Laci en is vier jaar oud. De moeder en de dochter waren reeds in Zwitserland aangekomen. De ontmoeting was zeer aandoenlijk (Buchos, (AP) 2.6).

DREIGING.

Giuseppe di Vittorio dreigde in een rede den Christen Democraten, dat zijn organisatie de communistische vakorganisatie door zal gaan om te vechten voor wat hij noemde de democratische vrijheden.

Hij wees er in zijn rede op, dat de voornaamste steden van het land in handen zijn van de communisten en kwam in het Congres dat men hield op tegen de bepalingen van het nieuwe cabinet, waarbij er een limiet gesteld wordt aan de stakingen. Het optreden van de Christen Democraten kan een vrijbrief worden voor de reactionnairen, meende hij (Florence, (AP) 3.6).

PALESTINA-COMMISSIE.

Tot hoofd van de Palestinacommissie is benoemd het Zweedse lid Emil Sandstrom. Een tegencandidaat was de afgevaardigde van Guatemala. De afgevaardigde van Peru werd ondervoorzitter (Lake Success, (AP) 2.6).

MEN ZIET TEGEN DE KLACHTEN OP?

In Lake Success vergaderde de subcommissie tot onderzoek van de vrijheid van de pers, en bij stemming verwierp men een voorstel met zes tegen vier stemmen om een gelegenheid open te stellen, dat men zich op de Verenigde Landen zou kunnen beroepen in verband met valse, onjuiste of tendentieuze berichtgeving. De voorzitter, de Nederlander Van Heuven Goedhart, zeide, dat de Verenigde Landen dan met klachten overladen zouden worden, want er is nu eenmaal altijd een groot aantal personen, dat het niet eens is met wat de kranten schrijven (Lake Success, (AP) 2.6).

COLOMBIA.

In de provincie Santander aan de Zuidgrens van Venezuela zijn er moeilijkheden met de politie in die provincie, zodat de provincie practisch zonder politie zit (Bogotá, (AP) 2.6).

NOG STEEDS DE STUDENTEN.

Bij demonstraties voor de vrede werden, toen de politie ingreep bij een demonstratie in Hankow, drie studenten gedood (Sjanghai, (AP) 3.6).

DIOCEES BERLIJN.

Graaf Kardinaal Von Preysing, bisschop van Berlijn, heeft zijn priesters verboden enig ander werk te verrichten dan het stricte priesterlijke werk, daar er in zijn diocees, dat gedeeltelijk onder de Russische zone valt, een ernstig tekort aan priesters is (Berlijn, (AP) 3.6).

ATTLEE BEVESTIGT.

In een cabinetszitting bevestigde Attlee voor zijn collegas, dat de Moslims het voorstel hebben aangenomen (Londen, (AP) 3.6).

NATIONALE DAG IN ITALIË.

Voor de eerste keer vierde Italië zijn „republiekdag". Het had een regering van juist 1 dag oud. De dag ving aan met inspectie van de kleine eenheden van het Italiaanse leger die een parade hield, terwijl ze Noordamerikaanse helmen ophadden en hun verder uniform van Brits maaksel was. Er stonden maar heel weinig mensen te kijken en er was bijna geen belangstelling. Twee punten van het programma trokken meer belangstelling: de tocht van den president Enrico de Nicola van zijn paleis naar een der staatsgebouwen en een massa bijeenkomst van de linkse partijen (Rome, (AP) 2.6).

NEHRU

Nam aan.

NEHRU.

Uit Nieuw Delhi komt het nieuws, dat Nehru mededeelde, dat de Moslems het nieuwe plan der Engelsen om Brits-Indië te gaan verdelen, hebben aangenomen (Nieuw Delhi, (AP) 3.6).

ABD EL KRIM.

De leider van de Rifftroepen in Noord-Afrika, Abd El Krim, die uit Frankrijk wist te ontsnappen en naar Egypte kon vluchten komt nog steeds op voor de vrijheid voor de Arabieren. Toen men hem vroeg wat voor middel hij zou aanwenden, indien nog niet langs vredelievend weg tot een oplossing zou kunnen geraken, lachte hij slechts en gaf geen antwoord (Suez, (AP) 2.6).

5 PERSONEN GEDOOD.

Kranten uit Beirut melden, dat vijf personen gisteren gedood werden gedurende relletjes, die plaats hadden bij het opgeven van lijsten nodig voor de verkiezingen van de kamer (Beirut, (AP) 2.6).

OLIEBRAND.

In de plaats Troys in Frankrijk had gisterenavond een olie brand plaats in een opslagplaat. Volgens het Frans nieuwsagentschap is er door deze brand een schade aangericht van 300.000.000 francs, wat gelijk staat aan 2½ millioen dollar. Bij deze brand geraakte niet slechts easoline, doch ook veel wijn verloren in een nabij gelegen opslagplaats (Troyes; (AP) 2.6).

DE PAUS OVER DEMOCRATIE.

De Paus herinnerde er in Zijn rede aan hoe Hij in Zijn kerstboodschap van 1944 opgekomen was voor een gezonde democratie Hij ziet nu de tegenstelling tussen democratie die slechts uit woorden bestaat en de werkelijke reële democratie. En als wij op dit moment onze stem verheffen dan is dat niet om de vele mensen die er voor werke te ontmoedigen. Doch de Paus verklaarde: „Dat het nog niet te laas is voor een modus vivendi".

De Paus kwam op voor de jeugd en wees op die kinderen die geen opvoeding hebben genoten daar in deze tijd hun Ouders in gevangenschap verkeerden of in ballingschap waren. Bij andere volken kunnen de gevaren voor het kind bestaan omdat het in weelde wordt opgevoed. Vele kinderen worden opgevoed tot een zuiver nihilisme. Men heeft de heilige vlam van het geloof gedoofd bij deze kinderen.

MARSHALL EN HONGARIJE

De secretaris van Staat Marshall, beval de lening aan Hongarije verleend voor 30.000.000 dollar voor de helft te schrappen daar omdat in Hongarije een soort van pro-communistische regering is gevormd.

Marshall wenste nog geluk aan Italië met zijn nieuwe regering waar uit men de communisten heeft weggelaten. Hij verklaarde zich bereid dit volk te blijven helpen, zolang het de democratische doel blijft volgen. (Washington, (AP) 2.6).

Nieuws uit Nederlands Indie

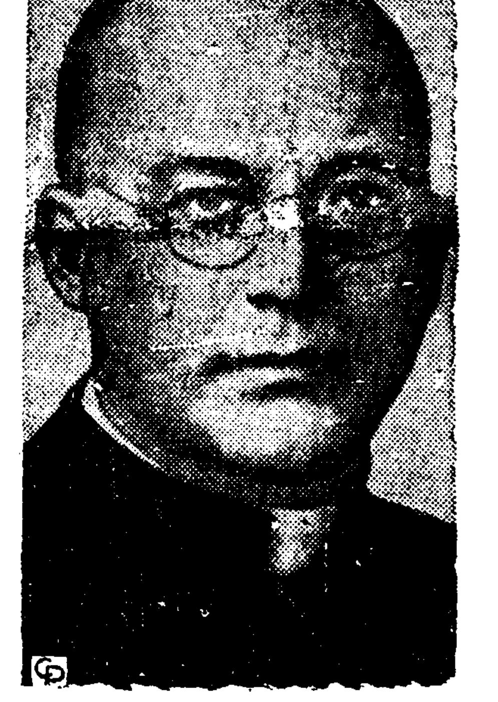
Maandag zijn vier leden van het cabinet van de Indonesische Republiek te Batavia aangekomen. Deze vier leden waren op een inspectietocht op Sumatra en werden teruggeroepen om de discussies in het Parlement mede te maken over de nota van de Nederlandse Commissie-generaal. Men verwacht dat het cabinet niet voor Woendag in Djokjakarta zal aankomen. Reeds zijn er verschillende copies van de nota verspreid onder de politici van Djokjakarta (Aneta, 2.6).

Verdere berichten melden, dat ook de jeugdorganisaties het recht hebben gekregen hun advies in te dienen aangaande de nota. Als eerste reactie op de nota leggen niet-officiële kringen de nadruk op de grote verantwoordelijkheid dat op de schouders van de republikeinse regering komt te rusten (Aneta, 2.6).

Maandag werd te Makassar de reconstructie van het Oostindonesisch cabinet bekend gemaakt. Bij deze reconstructie komen drie nieuwe Ministeries, waarbij de belangen van de Chinezen, de Europese en de Eurazische inwoners zullen worden behartigd (Aneta, 2.6).

In Den Haag werd Maandag bekend gemaakt, dat de republikeinse regering op de nota van de Commissie-Generaal zou hebben geantwoord, dat de Nederlandse regering zou moeten trachten op een andere wijze een oplossing te zoeken voor de niet te harde toestand in Indonesië. Dit zou de republikeinse regering gedaan hebben als uiting van haar ontevredenheid.

Linggadjati zal richtlijn blijven, en er zou gezocht worden naar een vermindering van troepen. Men acht de nota aanvaardbaar (Aneta, 2.6).

KARDINAAL VON PREYSING

HONGARIJE.

Nu Hongarije onder de druk van de communisten is gekomen, was dit voor den senator Van den Bergh aanleiding om zijn actie tot een spoedige ratificatie van het vredesverdrag met Hongarije opnieuw in te zetten. Door het vredesverdrag zullen de Russen gedwongen worden hun troepen uit dat land terug te trekken.

Nadere berichten melden, dat de politieke leider, Bela Varga, een katholiek priester, naar Oostenrijk uitweek, daar hij op de nominatie stond om door de Russen gearresteerd te worden. Varga stond achter de regering van Nagy en werd „nummer twee" genoemd van zijn regering.

Hij verblijft momenteel in veiligheid bij een vriend in Oostenrijk en hoopt van de Russische zône naar de Noordamerikaanse zône in Oostenrijk te kunnen vluchten. Op zijn vlucht zou hij vergezeld zijn van zijn twee secretarissen, Raksanyi en Horvath

het nieuws van vandaag

„Een van de directe gevolgen van het niet gelukken der conferentie in Moskou zal zijn een economische ellende in West-Europa."

Iemand die dit schreef was een profeet, want er is veel economische ellende in geheel West-Europa. In Nederland mag men de tube van zijn tandpasta nog niet weggooien. In België staken vandaag de tramconducteurs, zodat het stil is op straat in Brussel. In Lille sloten de banken. In Parijs sloten de bakkers en daar heeft nu feitelijk ieder op zijn beurt gestaakt. Ramadier zal nog eens voor de radio komen, doch wat kan hij beginnen? In Italië zal men wettelijk proberen de stakingen tegen te gaan, doch op een vergadering in Florence hebben de communisten reeds gedreigd, dat ze dat niet zullen nemen.

In Berlijn werd bekend, dat er een nieuwe economische raad wordt ingesteld, zodat men daarmede maar eens moet proberen de ellende op te lossen. De ellende van de oorlog is het die dit alles bracht, of kan men werkelijk zeggen, dat het een gevolg is van het niet slagen der conferentie in Moskou? Natuurlijk, indien bv. voor Nederland weer vaststond hoe de positie moet zijn tegenover Duitsland, kon men ook weer beginnen met meer uitvoer naar Duitsland en weer gaan optreden als doorvoerland, doch het lijkt wat té simper gezegd, dat er zoveel honger en ellende is, omdat Moskou niet geslaagd is. De oorzaak ligt dieper en verder.

De Paus heeft zijn stem verheven en zonder aanzien des persoons de wereld gezegd, dat er haat is, en er op gewezen, dat er misschien toch nog wel een kans is om het eens te worden.

In Londen was er een cabinetsvergadering, waarbij Attlee den heren kon mededelen, dat Nehru voor de Moslems in Brits-Indië de voorstellen had aangenomen. Nu is nog het wachten op Gandhi. Wat zal hij doen? De vrouw van Mountbatten (u heeft de foto's gezien?) heeft hem de arm geboden, en hij nam het aan, steunend op haar is hij binnengekomen. Is dit symboliek, of politiek?

In Nederland scheen de zon en had men eens een warme dag. Dat is het voornaamste nieuws uit Nederland vandaag!

De voorzitter en de vicevoorzitter van de Palestinacommissie zijn gekozen in Lake Success. De heren kunnen beginnen met hun werk. Heel eigenaardig was de uitlating van de perscommissie, welke in Lake Success vergadert: „De lezers van de kranten hebben toch altijd klachten; daar is niets tegen te doen."

Curaçao was in het Anetanieuws in verband met de nieuwe boten van de Alcoalijn, die óók ons eiland aandoen.

Nieuwe fabrieken der Koninklijke Shell in Nederland

De Bataafse Petroleum Maatschappij (Koninklijke Shell Groep) heeft tijdens een persconferentie de volgende details bekend gemaakt betreffende haar plannen voor de stichting in Nederland van een op aardolie gebaseerde olieindustrie. Deze plannen omvatten:

1. het bouwen van nieuwe kunstmeststoffabrieken bij haar dochteronderneming de N.V. Mekog te IJmuiden, teneinde de aldaar voor de oorlog bestaande productiecapaciteit van 16.000 ton gebonden stikstof per jaar op te voeren tot 51.000 ton gebonden stikstof per jaar;

2. het bouwen van een nieuwe fabriek, te Pernis op de terreinen van haar raffinaderij aldaar, voor de vervaardiging van synthetische wasmiddelen, met een productie-capaciteit van 25.000.000 kg. per jaar;

3. **het bouwen van een nieuwe fabriek,** eveneens bij de raffinaderij, voor een productie van ongeveer 2.000.000 kg. kunstharsen per jaar op basis van vinyl- en vinylideen-chloride.

In deze projecten, welke een belangrijke schrede vooruit betekenen op de weg van de voor ons land zo nodige industrialisatie, zal een totaal bedrag van ongeveer 70 millioen gulden worden geïnvesteerd. De Nederlandse regeringsinstanties hebben de bouw- en bedrijfsvergunningen terzake reeds verleend, waaruit blijkt, dat deze projecten van vitale betekenis voor de Nederlandse volkshuishouding worden geacht.

Uitbreiding stikstoffabriek.

Ten aanzien van de bouw van nieuwe installaties voor de vervaardiging van kunstmeststoffen bij de MEKOG te IJmuiden kan gemeld worden, dat de vóóroorlogse productie-capaciteit van de stikstofmeststoffabriek aldaar 16.000 ton gebonden stikstof per jaar bedroeg. Als gevolg van oorlogshandelingen, hoofdzakelijk de wegvoering door den bezetter van vitale installaties bevond die fabriek zich bij de bevrijding in een bedroevend slechte toestand. Met de grootste voortvarendheid is er toen onmiddellijk werk van gemaakt om met alle middelen te trachten zo spoedig mogelijk weder een deel bij te dragen in de voorziening van het catastrophale tekort aan kunstmeststoffen voor onze landbouw. Het is in dit verband verblijdend te kunnen vermelden dat juist de vorige week de oude capaciteit weer geheel is bereikt. Herstel alleen zou echter niet voldoende zijn.

Met het oog op de voedselschaarste in de gehele wereld, en speciaal hier in Europa, achtte de Nederlandse regering uitbreiding van de productie-capaciteit van de stikstofbindingsindustrie hier te lande van primair belang.

Daarmede rekening houdend, heeft de Mekog toen besloten over te gaan tot uitbreiding van haar productie-capaciteit tot ruim het drievoud van wat het voor de oorlog was. Wanneer het complex nieuwe fabrieken in de loop van 1949 gereed gekomen zal zijn, zal de productie te IJmuiden circa 51.000 ton gebonden stikstof per jaar bedragen, die hoofdzakelijk in de vorm van rond 70.000 ton kalksalpeter en 175.000 ton kalkammonsalpeter opgewekt zal worden. Uiteraard worden de nieuwe fabrieken volgens de modernste stand der techniek gebouwd.

Wanneer men bedenkt hoe sterk de opbrengst per hectare van onze landbouwproducten afhangt van een toereikende bemesting, zal de betekenis van dit project voor de Nederlandse voedselvoorziening genoegzaam duidelijk zijn. En wanneer te zijner tijd in de behoeften aan stikstofmeststof van de Nederlandse landbouw zal zijn voorzien, dan kan de Mekog fabriek bij een eventueel productie-overschot haar aandeel bijdragen tot de zo noodzakelijke export van goederen.

Wellicht zal men denken, dat een stikstofbindingsfabriek buiten het terrein der aardolie-industrie ligt, doch men dient daarbij te bedenken, dat men waterstof nodig heeft voor de binding van de stikstof uit de lucht tot ammoniak. Bij de Mekogfabriek wordt voor het winnen van waterstof van kolen gebruik gemaakt, maar in de Verenigde Staten heeft de Koninklijke-Shell overvloedig aardgassen ter beschikking als een aantrekkelijke bron voor het winnen van waterstof en men heeft aldaar stikstofmeststoffabrieken in bedrijf, die op de aangeduide wijze aan de aardolie-industrie zijn gekoppeld.

Koninklijke Shell pionier.

De snelle groei van een chemische neven-industrie in de aardolie-industrie is wel één der opmerkelijkste ontwikkelingen gedurende de laatste twintig jaar geweest. Die industrie produceert uit aardolie-producten, zoals aardgassen, kraakgassen van olieraffinaderijen, paraffine enz. organisch-chemische producten in steeds toenemende verscheidenheid en hoeveelheid.

Tot dusver heeft het hier in hoofdzaak chemicaliën, die als zodanig niet direct de consument bereiken en waardoor deze nieuwe ontwikkeling het grote publiek nog niet zo bekend is. Deze producten uit aardolie doen voor het merendeel dienst als grond- en hulpstoffen voor die industrieën, welke eindproducten voor de consument leveren dan wel diensten verrichten. Om dit te verduidelijken noemen wij enkele categorieën van dergelijke chemische producten uit petroleum.

Bijvoorbeeld:

bestrijdingsmiddelen voor plantenziekten in de fruitteelt, land- en tuinbouw; oplosmiddelen, die gebruikt worden in de lak- en verfindustrie, de pharmaceutische en cosmetische industrieën, of als hulpmiddel bij het zg. chemisch reinigen van textiel;

grondstoffen voor het maken van synthetische rubber (synthetische vezels), kunstharsen.

Deze chemische industrie, gebaseerd op aardolie, heeft in het petroleumland bij uitnemendheid, de Verenigde Staten, vooral in de laatste jaren een zeer grote vlucht genomen. Haar snelle groei is alleen maar mogelijk geweest door de intense research-activiteit, die de olie-maatschappijen er aan ten grondslag hebben gelegd. De Ko-

ninklijke heeft reeds zeer vroeg de mogelijkheden op dit terrein onderkend en is zich ook steeds bewust geweest van het grote belang van wetenschappelijk speurwerk.

Het zou te ver voeren een overzicht te geven van de verscheidenheid van werkzaamheden der Laboratoria in de Groep. Er zij mede volstaan te zeggen, dat dank zij vooral het werk van de twee grootste research-centra, het laboratorium te **Amsterdam** en dat in Emeryville in Californië, waaraan gedurende de laatste jaren is toegevoegd ons derde centrum, Thornton in Engeland, de Koninklijke-Shell op het terrein van de petroleum-chemische industrie een pionier is geweest en in het eerste gelid staat.

Thans is dus het tijdstip aangebroken, dat de Koninklijke-Shell in Nederland overgaat tot het oprichten van chemische bedrijven. Het feit, dat zowel wat de synthetische wasmiddelenfabriek als de kunstharsenfabriek betreft de daarin uitgewerkte procédé's door de research-werkers van het Laboratorium der Bataafse te Amsterdam zijn ontwikkeld, stemt ons als Nederlander tot voldoening.

Wasmiddelenfabriek.

De fabriek voor synthetische wasmiddelen te Pernis zal in 1948 voltooid zijn. Door de bouw van een fabriek, die ongeveer 25.000.000 kg. per jaar van een buitengewoon effectief wasmiddel zal kunnen maken, draagt de Koninklijke-Shell er toe bij om de grote zorgen enigszins te verlichten, waarvoor de Nederlandse regeringsinstanties zich gesteld zien bij hun streven om de minimum-zeepvoorziening van de Nederlandse bevolking te verzekeren.

Bij het woord „synthetisch wasmiddel" zou men kunnen denken, dat er hier sprake is van een „surrogaat". Niets is echter minder waard. Het product is in verschillenle opzichten en voor bepaalde toepassingen superieur aan gewone zeep. Het wordt reeds sedert enkele jaren in een fabriek van de Koninklijke-Shell in Engeland gemaakt en het heeft zich daar een grote markt verzekerd, niet alleen voor huishoudelijk gebruik en in de wasserij, maar ook voor toepassing in de machine-industrie, het melkbedrijf enz.

Kunstharsenfabriek.

Ten slotte iets over de nieuwe fabriek voor kunstharsen te Pernis, welke eind 1948 in bedrijf moet komen en een productie-capaciteit zal hebben van ca. 2.000.000 kg. per jaar. Het product, op basis van vinyl- en vinylideenchloride, dat er gemaakt zal worden, zal kunnen wedijveren met het beste wat in dit opzicht door het buitenland geboden kan worden. Het publiek is langzamerhand vertrouwd geworden met wat tegenwoordig dikwijls als „plastics" wordt aangeduid.

Men koopt plastic-regenkleding, haarkammen, riemen, tassen enz., en het is bekend dat de toepassingsmogelijkheden der kunstharsen ongelimiteerd zijn. Tot nog toe is men in Nederland voor kunsthars op basis van vinyl- en vinylideen, op het buitenland aangewezen geweest.

In de toekomst zullen die Nederlandse industrieën, die dit materiaal willen verwerken tot vloerbedekking, kunstleer, sponzen, borstels en te veel andere dingen om hier op te noemen, niet meer geheel van import afhankelijk zijn. Hoewel de Koninklijke-Shell in Amerika reeds synthetische harsen produceert, zal de fabriek te Pernis toch de eerste fabriek zijn voor het maken van kunstharsen van het polyvinyltype. Bij het uitwerken van dit procédé in het Laboratorium Amterdam heeft ook de wetenschappelijke staf, welke de Koninklijke Hoogovens bij de N.V. Mekog hebben gedetacheerd, op waardevolle wijze bijgedragen.

Bij alle drie projecten gaat het om bedrijven, die primair bedoeld zijn voor de voorziening in de behoeften van de binnenlandse markt en de Koninklijke-Shell wil op deze wijze het hare bijdragen tot het herstel van de zo zwaar geteisterde Nederlandse volkshuishouding.

Na de persconferentie werden technische uiteenzettingen gegeven, waarop wij in een volgend nummer terugkomen.

(Econ. Voorl.).

Beeldhouwster Curiel

Mej. Angelina Curiel R. is een Venezuelaans meisje, te Caracas geboren. Van jongs af voelde Angelina veel voor de beeldhouwkunst. Haar vader, een bekende katholieke Curaçaoënaar, plaatste haar dan ook op jeugdige leeftijd op de „Escuela de Bellas Artes" te Venezuela, alwaar Angelina in het jaar 1932 haar diploma behaalde op het gebied van de beeldhouwkunst.

Daar, uit haar werken te constateren viel, dat zij aanleg had voor de kunst en gezien zij een ijverig student was, besloot de Venezuelaanse regering, haar een beurs toe te staan, teneinde in Chili haar studies te gaan volbrengen. Zij werd geplaatst op de „Universidad de Chili, departamento de artes aplicadas" alwaar zij in opdracht van haar regering vooral de kunst van **keramiek** (pottenbakkerskunst) moest bestuderen.

Gezien zij op korte tijd grote vorderingen maakte op het gebied van keramiek, besloot zij zich tevens in de beeldhouwkunst te specialiseren. Dit heeft zij gedaan en niet zonder succes. In 1944 gaf zij reeds haar eerste tentoonstelling van werken op dit gebied.

Later ging zij de kunst van **„esmalta sobre metales"** (brandschilderen) bestuderen en ook hiermede hefet zij veel succes gehad.

In Chili heeft zij verschillende kerken versierd **met haar gebrandschilderde ramen.** Twee van haar voornaamste werken **op het** gebied van de beeldhouwkunst **zijn a) het standbeeld van Andres Bello,** de oprichter van de universiteit van Chili, welke standbeeld zij vervaardigd had in opdracht van de Venezuelaanse regering, en welk standbeeld door ambassadeur aldaar aangeboden werd aan de **regering** van Chili.

Andres Bello is de herziener van de grondwet van Chili en heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt voor de Chileense regering. Hij was in Caracas geboren, doch kreeg later de ereburgerschap van Chili.

b) een groot standbeeld van **Simon Bolivar,** welk zij uit een scort graniet-steen heeft vervaardigd.

Verder heeft zij verschillende reproducties gemaakt van oude werken in de vorm van tropheen. Heel aardig is te noemen haar collectie van de oorlogsfiguren van de 2e Wereldoorlog. Deze zijn allemaal in miniatuur vorm uit gips gebeeldhouwd.

Leuk is haar kunstmatige springbron (fuente esmaltada noemt zij het, wat letterlijk vertaald gebrandschilderd fontein zou moeten zijn) in de vorm van een zeepaard uitgewerkt.

Angelina Curiel R. is zoals wij eerder in ons verslag verteld hebben, in het jaar 1932 uit Caracas vertrokken, teneinde haar studies in Chili te gaan voortzetten. Zij heeft hiervoor een beurs van de Venezuelaanse regering gekregen, waarvoor zij nu bij haar terugkomst in Venezuela twee jaar voor het gouvernement moet werken. Dit is de rede vertelde ons de heer E. J. Roozendaal, bij wie mej. Angelina logeert, dat de artiste haar werken hier niet voor het publiek kan tentoonstellen. Zij moet eerst de Venezuelaanse regering het resultaat van haar studie laten zien en hoopt later naar Curaçao terug te keren, teneinde hier een tentoonstelling van haar werken te houden.

Zoals wij hebben aangehaald, logeert zij bij de famlie **Rozendal te Rust en Vrede No. 4,** alwaar zij eenieder ten alle tijden wil ontvangen. Zij is bereid aan **belang**stellenden haar miniatuur werken tentoon te stellen en een kijk in haar album toe te staan. Deze album is zeer interessant en bevat foto's van al haar werken die zij tot nu toe heeft vervaardigd.

Wij wensen mej. Angelina Curiel R. veel succes in de toekomst en bedanken den heer E. J. Rozendal voor de gastvrijheid, waarmede hij ons gisteren te zijnen huize heeft ontvangen.

CURAÇAO

TOESTAND MGR. VERRIET.

De toestand van Mgr. Verriet is zodanig verbeterd, dat de dokter zijn goedkeuring verleent, om naar huis terug te keren. Op het eind van deze week hoopt Mgr. Verriet Brionplein 2 weer te betrekken.

TWEE PAPIAMENTSE BOEKEN.

Van de hand van Pater M. Latour O.P. verschenen twee Papiamentse boekjes. Een over de devotie tot het Heilig Hart, terwijl een ander de gebeden weergeeft die de Kerk voorschrijft bij de intronisatie van het Heilig Hart in een katholiek gezin.

ALCOA LIJN.

Aneta New York meldt dat de nieuwe Alcoa schepen hun tochten over het Caraibisch gebied zijn aangevangen en daarbij ook Curaçao gaan aandoen. (Aneta, 2.6).

MAX TAK.

De op Curaçao bekende musicus **Max Tak** gaf in zijn C.B.S-uitzending voor Nederland een programma, waarin ook de heer Van Heuven Goedhart in New York aanwezig als vertegenwoordiger van Nederland in de commissie voor persaangelegenheden te Lake Success outrad. (New York, (AP) 3.6).

SIEM BOSMA.

Het ligt in de bedoeling van den heer Siem Bosma nog een declamatieavond te geven voor de zg. Promin-actie. De uitvoering zou door het Surinaamse koor „Harmonie" worden opgeluisterd. Nadere bekendmakingen over deze avond zullen nog volgen.

SCHEEPSBERICHTEN.

2 Juni 1947.

Notos van Guanta; Seaboard Star naar Engeland; Laura Bridgman van Cristobal; Stuyvesant van La Guayra; Laura Bridgman naar Frankrijk; Colómbia naar Guanta.

GING UIT RIJDEN.

Een auto ging uit rijden, doch **bij het begin van de Rode weg,** was er schijnbaar geen doorkomen aan, en kwamen er botsingen, die nog al fiks waren. De wagen van de K.L.M. kreeg een flinke duw en de muur van het huis van de familie Roermondt moest eraan geloven, de muur gaf rustig mee en de auto kwam tenslotte tot stand in de koraal. Dat was de parkeerplaats voor 1820?

NOGMAALS DE BEGROTING.

Men moet respect hebben voor de leden van de Staten, die, toen de behandeling in het zeventiende uur gekomen was, in de gaten moesten houden, hoe men de begroting sluitend kon houden. Er werd druk op en neer gepraat; er werd met briefjes gewerkt; men sprak dooreen, en niet ieder schoen op de hoogte hoe het ging.

Kort en goed komt het hier op neer.

De lening van twee en een half millioen werd afgevoerd. En er was een tekort van 1.117.000 gulden ongeveer.

Nu namen ze van de post havenwerken een millioen af, en lieten er een millioen op staan van de twee, die er voor begroot waren. Men kan dus wel met dit werk beginnen en later nog meer geld voor voteren, ja voor lenen indien dit nodig mocht blijken.

Een millioen was er dus reeds, daarbij kwam nog het geld van Kwartier plus de politiewacht, een op Mahaai en een op Groot Kwarier, plus de politiewacht, een 55.000 en een 85.00 gulden. Van de brug nam men een 250.000 en hiervan ging er een honderdduizend naar de pier van Bonaire. Er bleef voor de brug nog een millioen staan. Zo werden grote projecten niet direct onmogelijk gemaakt, menen de Staten en behoeft er niet geleend te worden.

Het Bestuursgebouw werd op dezelfde wijze behandeld. Het debat erover zou natuurlijk scherper geweest zijn, als het niet zo **ter zeventiender ure** had gehouden moeten worden. Er was soms nu een verwarring, vooral als het over getallen ging, waar geen mens meer uitkon.

Nu heeft men **niet** geleend; de grote werken kunnen **doorgaan** en men heeft goed geteld toch een **sluitende** begroting met nog een ton over. Wat misschien nog later moet gebeuren, staat nog te bezien.

Curaçao is nog niet uitgelachen over de zielige comedie van de heren Democraten, doch met dit alles vergeet men te zien wat er gebeurt inzake onze financiële politiek. Het was schijnbaar niet mogelijk de meningen van Bestuur en Staten tot elkaar te brengen.

HET PARTIJWEZEN.

De begrotingscomedie heeft ons laten zien, dat er op Curaçao, waar het partijwezen nog zo jong is, bij de baby onder de partijen een ontaarding aanwezig is, zodat we kunnen zeggen, dat hiermee wel het einde is gekomen van de partij, die van de omstandigheden in Nov. '45 heeft kunnen profiteren.

Wat de toekomst zal zijn? Er groeit een nieuwe partij, zoals we zien aan de kant van hen, die achter het blad „Curaçao" staan, daar hoorden we eerst nog nota bene, dat men niets nieuws wilde, doch wilde verbeteren, nu komen er echter artikelen over nieuwe partijen.

De Katholieke partij zal ook weer nieuw voor de dag komen en de innerlijke moeilijkheden wel te boven komen, eerst was men nog wat onwennig voor critiek, doch langzaam maar zeker vindt men het toch wel goed, en deed het ons goed te horen, dat men in bestuurskringen de Amigoe prijst......

Laat men beginnen met katholieke studiegroepen, daarvoor is materiaal op Curaçao, zie maar naar het blad der jongeren „Branding", indien die groep onder leiding verder wil studeren op de practische politiek, dan hebben we een mooie toekomst.

Mgr. Verriet heeft in 1936 de Katholieke partij opgericht en natuurlijk ook deze jonge partij kreeg moeilijkheden, doch met een principieel programma, met practisch beleefde katholieke actie op politiek gebied, kan men het volk goed voor zich winnen.

Niet slechts een vaag tamboeren op nationale inslag en op tegenstellingen die er natuurlijk altijd nog leven, noch in een teugelloos aan zetten tot ontevredenheid, die gelijk staat aan de politiek van „wind zaaien en storm oogsten" moeten we naar buiten treden.

Studiegroepen, die onze statenleden helpen en het volk kundig voorlichten.

Het spijt ons voor de „Nos Lucha", doch het is toch wel duidelijk geworden dat niet de weg van het grote kabaal, de volksmassa, de advertentie, en de obstructie de methode moeten zijn, om ons volk méér te geven. Erkent het en helpt mee.

BONAIRE

PIER OP BONAIRE.

Er komt een pier op Bonaire, er is een 100,000 gulden voor uitgetrokken als éérste termijn. We hebben het gezegd: op dat wat de welvaart betreft moet er royàle politiek zijn. Natuurlijk was het héél logisch dat de heer Groote (die zich niet bevoegd verklaarde het amendement op de begroting over te nemen), opmerkte, dat die letter L er maar uitgelaten moest worden, we hebben het reeds gezegd, vakmensen zijn wij en vakmensen zijn de statenleden niet, zij ook weten niet of het een L pier dan wel een X pier moet zijn.

Laat men nu een flinke pier bouwen, vakkundig en heus maar experts sturen, ook al zijn schrijvers van ingezonden artikelen uit Bonaire er tegen. Stel je voor!

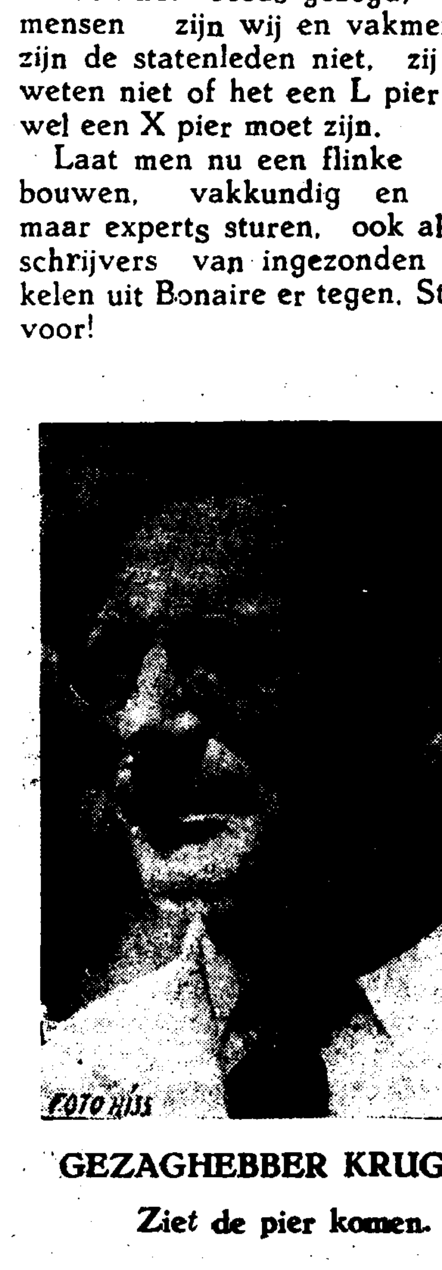

FOTO HISS

GEZAGHEBBER KRUGERS

Ziet de pier komen.

DEN HEER EN MEVROUW

N. J. van Veen - Prophet

betuigen langs deze weg aan familieleden, vrienden, kennissen hun oprechte dank voor de bij hun huwelijk ondervonden belangstelling

DE HEER EN MEVROUW

M. E Faulborn-Goilo

geven hierbij met grote blijdschap kennis van de geboorte van hun dochter

Louise Henriette Filomène.

Cur., 1—6—47.

HET LAATSTE LOF.

Hoe druk van het Zondagavond in het lof op Bonaire, het was de laatste keer dat de Bonairianen van de Playa bijeen konden komen in hun kerk. De kerk van pastoor Eisenbeil van 1828. Ze zagen naar het altaar, de kolommen met de groene beschildering, de druiventrossen er op en ze konden nu niet zien hoe het altaar vol gaten zat. Ze zagen naar de vloer, de oud vertrouwde vloer waar men de stenen van van buiten kent, de banken, het koor, Bernardus met zijn doodskop, de doorkijk op het H. Hart beeld, het wijwatersvat. De trap naar het koor, en men bleef praten, en keek en bekeek van alle kanten.

De geiten die binnenkwamen, om het groene gordijn van de biechtstoel te gaan proeven, ze waren er niet, de ratten op het dak, ze zullen de benen nemen, en een stofwolk zal er opstijgen als straks de toren, beter het torentje valt en alles wat lief was er niet meer zal zijn...

De Bisschop heeft het voorspelt het vorig jaar toen Hij sprak op de fair bij Oud-jaar. „Als straks de kerk wordt omgetrokken zullen jullie nog wel huilen".

We hopen, dat de nieuw-bouw een vlot verloop zal hebben, en zonder ongelukken tot een goed einde gebracht mag worden.

Olienieuws

NIEUWE SHELL-INDUSTRIE IN NEDERLAND.

Amsterdam, — De Koninklijke Shell gaat in Nederland over tot het stichten van een chemische nevenindustrie. Deze industrie zal gebaseerd zijn op de productie van aardolie. Zij omvat de fabricage van kunstmeststof, synthetische wasmiddelen en die van kunsthars voor de zgn. plastics. In deze projecten wordt een bedrag geïnvesteerd van 70 millioen gulden. De Nederlandse regering heeft de bouw- en bedrijfsvergunning reeds verleend. De productie is vrijwel uitsluitend bestemd voor het binnenland.

Fabrieken in IJmuiden en Pernis.

Deze plannen van de Shell betekenen onder meer de bouw van nieuwe fabrieken voor stikstof in IJmuiden, de bouw van een nieuwe fabriek in Pernis op de terreinen van de raffinaderijen voor de vervaardiging van synthetische wasmiddelen en het bouwen van een fabriek voor de productie van kunsthars, eveneens bij de raffinaderijen in Pernis.

Voedsel positie gediend.

Deze mededelingen werden gedaan door de dir. van de Bataafse Petroleum Maatschappij, mr. B. Th. van Hasselt, tijdens een bespreking met een groot aantal Nederlandse journalisten. Ten aanzien van de stichting der stikstoffabriek in IJmuiden verklaarde hij bovendien, dat de Nederlandse regering de uitbreiding van de productie-capaciteit der stikstofindustrie van groot belang acht in verband met de schaarste aan voedingsmiddelen over de gehele wereld. De N.V. Mekog, een dochteronderneming van de BPM, heft toen besloten over te gaan tot uitbreiding van haar productie-capaciteit tot ruim het drievoud van voor de oorlog. Wanneer het complex nieuwe fabrieken in de loop van 1949 gereed is, zal de productie in IJmuiden ongeveer 15.000 ton gebonden stikstof per jaar bedragen.

De fabriek voor synthetische wasmiddelen in Pernis zal in 1948 klaar komen. Deze fabriek zal een productie van ongeveer 25.000.000 kilogram opleveren. De directeur noemde het nieuwe product een buitengewoon effectief wasmiddel.

In 1948 komt ook de kunstharsfabriek in Pernis in bedrijf. Ze heeft een capaciteit van ongeveer 2.000.000 kilogram per jaar.

Door het product, dat afgeleverd wordt, zullen de Nederlandse industrieën voor de vervaardiging van regenkleding, haarkammen, riemen, tassen, kunstleer, sponzen en merdere artikelen, niet meer geheel van het buitenland afhankelijk zijn.

(„Volkskrant").

Grondwetsvernieuwing

Het Partijwezen.

Goed beschouwd zijn in de meeste landen, waarin vóór de oorlog scherpe critiek op het parlementaire stelsel werd geoefend, de eigenlijke grieven niet zo zeer gericht tegen het parlement als wel tegen het bestaan en de werking der politieke partijen. Het scheen wel, of velen weer waren teruggekeerd naar het inzicht van Bismarck, wiens barse uitlating bekend is: „De politieke partijen zijn het bederf van onze constitutie en het verderf voor onze toekomst."

Uit het boek van Dr. Van den Tempel „Nederland in Londen" blijkt, dat dit ook bij hen, die de in Londen verblijvende Nederlandse Regering inlichtten over de hier in bezet Nederland heersende meningen, de overheersende opvatting was. Alles moest er, volgens hem, op gezet worden, dat na het herstel de oude, verfoeide, partijen niet zouden terugkeren. Later is wel gebleken, hoe onjuist men van hieruit in Londen werd voorgelicht over de hier heersende meningen. Wat de opinie was van hen, die in vroegere jaren zich van het politiek terrein afzijdig hadden gehouden en van verschillende jongeren, die van de werkelijke werking van het parlementaire stelsel in ons land en van onze staatkundige geschiedenis volkomen onkundig waren, werd in volstrekte strijd met de waarheid, voorgesteld als de mening van de grote meerderheid van het Nederlandse volk. **De eerste na het herstel gehouden, algemene verkiezing** heeft de onwaarachtigheid van deze berichtgeving duidelijk aangetoond.

Trouwens democratie, en in haar het parlementaire stelsel, is nu eenmaal niet bestaanbaar zonder partijvorming.

Voor de oorlog hebben wij, uitvoeriger dan dit thans helaas mogelijk is, dit onderwerp behandeld in onze avondbladen van 24 November en 1 December 1936. Laten wij thans volstaan met de duidelijke conclusies, waartoe wij toen gekomen zijn:

1. Partijvorming is noodzakelijk in een land, waarin het volk medezeggenschap heeft in wetgeving en bestuur, gegeven de nu eenmaal bestaande, in alle tijden en landen aanwezige, **verscheidenheid** van meningen.

2. Dit meningsverschil vindt zijn oorsprong enerzijds in het verschil van beginselen, anders gezegd: van levens- en wereldbeschouwing, en anderzijds in het verschil van inzicht in de staatstaak, zowel wat haar inhoud als wat haar vervulling betreft.

3. Een werkelijke staatkundige partij vindt daarom haar oorsprong en grondslag in algemene beginselen en in staatkundige opvattingen.

4. Belangen-partijen zijn facties, geen werkelijke staatkundige partijen.

5. Het doel immers van een staatkundige partij is gericht op het algemeen belang, dat zij behartigen wil overeenkomstig haar beginselen en inzichten.

6. Partijen, die niet het algemeen belang beogen, maar ofwel slechts een groepsbelang, ofwel gericht zijn op de opheffing van het vertegenwoordigend stelsel, hebben in de democratische staat geen recht van bestaan.

7. Ontoelaatbaar zijn partijen, die, hoewel ze werkelijke staatkundige partijen zijn, **het beoogde doel trachten te bereiken met onzedelijke of in elk geval onwettige middelen.**

De vraag rijst nu: hoe deze facties en partijen, welke in ons staatsbestel niet thuis horen, te weren zijn?

Voorgesteld is, in de Grondwet een bepaling op te nemen, waarin de mogelijkheid geschapen wordt, deze facties en partijen buiten het staatkundig erf te houden. Men zou, naast de wet op de verenigingen, een wet kunnen uitvaardigen op de partijen, die een biezonder soort van — immers zuiver staatkundige — verenigingen zijn. Men zou dezen af te wijzen partijen het recht kunnen onthouden candidaten te stellen, of vertegenwoordigers van deze partijen het zitting nemen in de vertegenwoordigende lichamen kunnen verbieden.

In beginsel zouden wij dit ongetwijfeld juist achten. Maar hoe **dit nu juridisch en practisch uit te voeren zou zijn, valt niet zo** gemakkelijk aan te tonen.

Bij de Grondwetsherziening van 1937 is door de Regering een bescheiden poging in deze richting gedaan. Wel is men er niet toe overgegaan, een wettelijke regeling van het partijwezen te eisen, maar men heeft getracht, revolutionnairen althans uit de Staten-Generaal te verwijderen, door deze bepaling op te nemen:

„Zij (de leden der Tweede Kamer) kunnen tussentijds door een bij de wet in te stellen college van hun lidmaatschap vervallen worden verklaard, indien zij een streven tot uitdrukking brengen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing of bevordering van onwettige middelen."

Bij de eerste lezing werd dit voorstel met 60 tegen 30 stemmen door de Tweede Kamer aangenomen. Maar bij de tweede lezing verwierf het niet de dan vereiste twee-derde meerderheid. Immers wel stemden weer 60 leden vóór, maar 37 leden stemden tegen.

Zal men de poging bij de komende Grondwetsherziening weer herhalen? Of zal men dan èn juister èn meer principieel een wettelijke regeling van het partijwezen voorschrijven?

Men ontveinze zich echter niet de grote moeilijkheid, om hiervoor een juiste formulering te vinden. Hier liggen inderdaad voetangels en klemmen!

Zo was bijv. in een der Balkanlanden vóór de oorlog — wij menen ons te herinneren, dat het in Roemenië was — als een der normen op grond waarvan een partij als verboden kan worden verklaard, opgenomen, dat deze partij haar directieven uit het buitenland ontvangt. Deze kennelijk tegen de communisten gerichte bepaling zal ongetwijfeld ook hier veler instemming hebben. Maar... zou de bepaling, wanneer er een anti-papistische regering kwam, niet ook eens tegen de katholieken kunnen aangewend worden? Volkomen ten onrechte, zeer zeker, maar toch voor de anti-papisten met een schijn van recht.

Daarom, welke weg men ook te dezen zal willen inslaan, steeds blijve men bedacht, dat het hier betreft een zeer delicate en juridisch en practisch moeilijk te regelen materie.

(De Maasbode).

„Groot Arnhem" verklapt

CARAÏBISCHE VRAAGSTUKKEN.

Westindische gebiedsdelen worden geen Provincies.

Zowel te Paramaribo als te Willemstad is het een en ander uitgelekt over het vooralsnog geheime wetsontwerp tot herziening van de staatsregeling der Westindische gebiedsdelen. Wij zijn dientengevolge in staat uit de inhoud het een en ander mede te delen. Hoofdzaak is, dat het beoogt beide gebiedsdelen een zo groot mogelijke mate van zelfbestuur te geven. Suriname en Curaçao worden evenwel geen Nederlandse provincies. Dat toch zou betekenen, dat alle hier geldende wetten plotseling daar ook van kracht zouden zijn. De sinaasappelen en de fietsbanden zouden er op de bon komen, de **kinderen zouden er plotseling allemaal tot veertien jaar naar** school moeten, maar zij zouden er (op Curaçao) geen Spaans meer leren.

Van veel grotere betekenis is echter, dat de beide Westindische guldens zouden devalueren tot het peil van de Nederlandse: deze laatste overweging heeft wellicht de doorslag gegeven, al zijn er ook andere onoverkomelijke bezwaren, waarop wij in dit korte bestek niet diep kunnen ingaan. Toch zal, als het onderhavige ontwerp wet wordt, de status van Suriname en die van Curaçao veel gaan gelijken op die van een Nederlandse provincie.

De Staten van beide gebiedsdelen zullen worden uitgebreid van 15 tot 21 leden en zij zullen alle door het volk gekozen worden. (Nu worden er 5 door den Gouverneur benoemd.) Het kiesrecht zal worden uitgebreid, hetgeen echter ter plaatse bij landsverordening zal geschieden. Vermoedelijk zal er een begin worden gemaakt met vrouwenkiesrecht.

De districten van Suriname en de eilanden, die tot het gebiedsdeel Curaçao behoren, zullen plaatselijke bestemming krijgen met het karakter van gemeenteraden. De beide Gouverneurs zullen een groot deel van hun bevoegdheden moeten overdragen aan zg. Colleges van Gecommitteerden die te vergelijken zijn met de Colleges van Gedeputeerden uit de Provinciale Staten hier te lande. Deze Gecommiteerden zullen voor beide gebiedsdelen ten getale van vijf worden gekozen uit de Staten en zij zullen elk een departement beheren. De eveneens vijf leden tellende Raden van Bestuur, die men er thans kent, zullen echter blijven bestaan, doch uitsluitend met een Raad van State in het Koninkrijk.

Belangrijk is voorts nog, dat tot de bevoegdheden van de Staten der gebiedsdelen adviserende taak (te vergelijken met de o.a. het budgetrecht) zal behoren. Tot nu toe werden de „Koloniale begrotingen" in Den Haag door de Staten Generaal vastgelegd.

Men diene de door dit ontwerp van wet beoogde wijzigingen te zien als van een voorlopig karakter. **De nieuwe verhouding** tussen Nederland en de te stichten Verenigde Staten van Indonesië maakt herziening van de grondwet noodzakelijk. Met het oog op deze herziening zal eerlang een rijksconferentie worden gehouden om de ronde tafel, waaraan vertegenwoordigers van alle gebiedsdelen zullen deelnemen. Theoretisch blijft de mogelijkheid derhalve open, dat Suriname en Curaçao dan weer een andere staatsregeling krijgen (bv. een eigen grondwet), maar tot dusver is niet gebleken, dat er wensen in die richting bestaan.

(Gr. Arnhem).

CURAÇAO

PERSBERICHT.

Curaçao, 2 Juni 1947.

Zaterdagavond 31 Mei 1947 werd een cocktailparty gegeven aan boord van de „Alcoa Clipper". Zijne Excellentie de Heer Gouverneur was vertegenwoordigd door diens Adjudant Kapitein E. van de Laarschot.

POLITIEBERICHTEN ARUBA.

...Werd er assistentie gevraagd in de U. S. A.-club. Bij aankomst van de Politie bleek dat een beschonken zeeman genaamd T.F., het Amerikaanse Gouvernement had beledigd waardoor onder de andere Amerikanen ruzie was ontstaan. Door de Politie is F. naar zijn schip gebracht.

———

Werd er aan de Politiewacht medegedeeld dat men een brandlucht had waargenomen in de B. v.d. Veen Zeppenfeldtstraat. Bij een door de politie ingesteld onderzoek bleek dat de eigenaar van de Target Bar op zijn bed was gevallen met een brandende sigaret. Hierdoor was zijn bed in brand geraakt. Met een emmer water is de brand geblust.

———

Werd er assistentie gevraagd in het Savanetakamp aangezien aldaar een manspersoon in dronken toestand rondliep en de orde verstoorde. Door de Politie is dezen man overgebracht naar de Politiewacht en ter ontnuchtering ingesloten.

———

Er had een aanrijding plaats tussen de twee vierwielige motorrijtuigen genummerd 1571-A en 1753-A respectievelijk bestuurd door H.G.A. en C. R. Beide voertuigen reden achter elkaar in dezelfde richting. Op een gegeven moment sloeg 1571-A links af waardoor 1753-A tegen eerst genoemd voertuig aanreed.

Beide motorrijtuigen werden ernstig beschadigd. Door de politie wordt een onderzoek ingesteld.

———

Struikelde een dronken manspersoon van het trottoir nabij het Hollywoodhotel en viel op straat juist tegen een passerende auto aan. Door de politie is dezen man overgebracht naar het Lago hospitaal alwaar hij ter observatie is opgenomen. De bestuurder van de auto treft vermoedelijk geen schuld.

———

Werd er assistentie gevraagd aangezien er een vechtpartij plaats had op Savaneta. Bij aankomst van de Politie was alles rustig en de vechtenden verdwenen.

———

Had er een vechtpartij plaats tussen matrozen van de A. M. Navy in en bij de Brooklyn Bar. Door de Shore patroll zijn de vechtenden naar hun schip gedirigeerd.

———

Verder werden bekeurd:

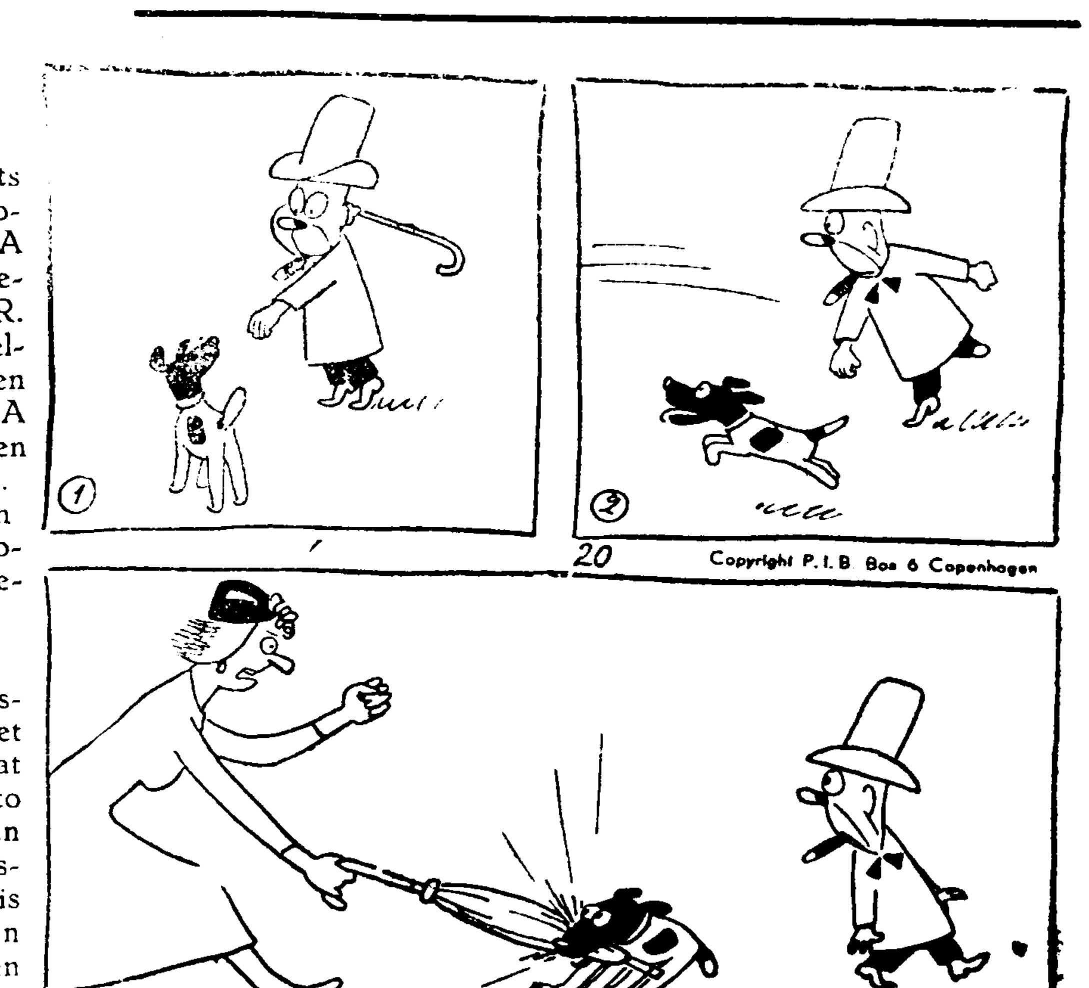
9 bestuurders wegens overschrijding maximum snelheid;

9 bestuurders wegens het rijden zonder geldig rijbewijs;

3 bestuurders voor het anders dan terzijde van de weg stilstaan: bestuurder voor: anders dan terzijde van de weg stilstaan; onnodig signalen geven en rijden zonder geldig rijbewijs;

1 bestuurder wegens: Geen signalen geven wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert; Op zodanige wijze rijden dat de veiligheid van het verkeer in gevaar wordt gebracht;

19 personen wegens openbare dronkenschap;

EEN KLEINE VERGISSING.

Rede Minister Neher

Geest van saamhorigheid bij ons volk is en blijft het belangrijkste.

Op een onlangs te Den Haag gehouden bijeenkomst van het Contactcentrum op Voorlichtingsgebied hield de Minister van Heropbouw en Volkshuisvesting, Zijne Excellentie L. Neher, een tafelrede, waaraan hier het volgende wordt ontleend.

Toen te Rotterdam het plan ontstond tot het houden ener „opbouwweek" en vooral, toen daarvoor aan de dagbladen aldaar een extra papiertoewijzing plaats had, sloeg de departementsleiding de schrik wel enigszins om het hart: wat zou er op het stuk van de heropbouw nu weer aan critiek loskomen? Want het is een feit: de heropbouw, die gelukkig overigens bij het Nederlandse volk zozeer in het centrum der belangstelling staat, is in recht evenredige mate onderworpen aan een — soms felle — critiek.

Immers, er werd zoveel verwacht, wat niet kon worden gerealiseerd. Men heeft het zo dikwijls over „het mislukte Bouwplan-1947"; men is op vele punten zo bitter teleurgesteld. Wij, Nederlanders, gevoelens ons zo gestreeld door de buitenlandse lof over onze praestaties. Maar men moet een zaak niet te schoon oppoetsen, dan blijft de werkelijkheid beneden de verwachtingen.

Er staan aan het doorvoeren van de heropbouw grote bezwaren in de weg, en men kan thans onmogelijk zeggen, of deze binnen enige jaren zullen kunnen zijn overwonnen, hoeveel jaren het nog zal duren, alvorens er weer zal kunnen worden gesproken van een redelijke verhouding tussen bevolking en woongelegenheid. Werkmogelijkheid en werkgelegenheid in de zin van opbouw. Vooral zou het onjuist zijn, zich over te geven aan fatalisme of pessimisme. Een ieder moet de handen uit de mouwen steken. Niet slechts de bij het bouwwezen betrokkenen, doch het gehele volk. Het gaat om de goede methoden, coördinatie der verschillende onderdelen en visie op de toekomst.

Bouw van noodwoningen.

In dit laatste verband wil de Regering de bouw van noodwoningen tot het uiterste beperken. Moeten wij bij het bouwen van reële woningen alleen kijken naar de grote financiële nood, waarin het land zich thans bevindt, of rekening houden met het feit, dat als wij reeds lang dood zijn, deze huizen nog als woning moeten dienen? Wij moeten onze eis tot een minimum reduceren en dan de accomodatie zodanig maken, dat onze nakomelingen ook wat er nu wordt gebouwd, nog als woning kunnen erkennen.

Men bedenke ook, wat er voor noodwoningen, die zoveel lager worden opgetrokken, en dus zoveel groter complexen grondoppervlakte vereisen, vastzit aan het bouwrijp maken van de grond, aanleg van gaswater, riolering enz.

Allerlei vragen worden bestudeerd door degenen, die met de opbouw plichtshalve belast zijn en die heus niet zo blind, kortzichtig, eigenwijs of ondeskundig zijn, als de critiek soms zou doen vermoeden. Andere bouwmethoden, het gebruik van andere materialen, kortom, alles wat uit het publiek wordt naar voren gebracht, wordt getoetst beschouwd en gewogen, ten dele goedgekeurd, doch moet voor het overgrote gedeelte afgekeurd worden. Zo is er veel geschreven over een oplossing, die in de fabrieken van de firma Bruynzeel zou zijn gevonden, doch ook dit procedé kan slechts in beperkte mate baat brengen.

Ook is er gezegd: bouw grote houten complexen voor de overheidsdiensten en geeft de thans daardoor geöccupeerde panden weer vrij voor bewoning. In deze richting wordt reeds gewerkt — aldus de Minister — vooral wanneer het betreft het vrijgeven van flatgebouwen, maar te ver in deze richting wil de bewindsman per se niet gaan, want het vele bouwmateriaal, dat voor dergelijke constructies nodig is, kan met aanzienlijk groter efficiency worden gebezigd voor de bouw van nieuwe, permanente huizen.

Beroep op de bouwvakarbeiders.

Op het stuk van de materiaalenpositie staat het er met het hout iets beter voor dan enige tijd geleden, doch de voorziening met ijzer en staal is zeer zorgwekkend. Belangrijker dan dit vraagstuk is echter dat van de arbeidskrachten. In vergelijking met de huidige bouwbehoefte is er een beperkt aantal bouwvak-arbeiders en we hebben — gelukkig — geen „organisation-Todt". De arbeider is dus vrij daar te werken waar hij verkiest. Zijne Excellentie deed een dringend beroep op de jonge — speciaal de ongehuwde — Nederlandse bouwvakarbeiders, zich beschikbaar te stellen, om gedurende enige tijd — bv. de maanden Juni, Juli, Augustus — daar te gaan werken, waar zij zo dringend nodig zijn: aan de periferie van ons land. Dan moeten zij niet gedurende de week-ends naar huis gaan, doch ook hier het eigen-ik ondergeschikt maken aan het gemeenschappelijke volksbelang door te gaan werken in Brabant, Gelderland, Zeeland of Limburg, waar de noodtoestand het grootst is, waar wel het materiaal is, doch niet kan worden voortgebouwd bij gebrek aan voldoende arbeidskrachten.

In dit opzicht is uit het contact met de leiders der vakcentrales gebleken, dat deze een goed begrip hiervan hebben en bereid zijn, de Regering alle steun te verlenen. Handelde de Regering volgens de wensen der critiek, dan zou zij de gemakkelijkste weg volgen, maar die weg leidt onherroepelijk tot een niveauverlaging. Het lelijke en onvolkomene trekt nu eenmaal steeds het meest de aandacht en slaat beter in dan het andere.

De autonomie der gemeenten.

Wordt er dan werkelijk niets aan de woningbouw gedaan? Integendeel, er wordt zeer veel gedaan, aldus Minister Neher. Meer dan tot nu toe zal de Regering bekendheid geven aan de plannen en werkwijze van de heropbouw en zij zal daarbij gebleken tekortkomingen niet verdoezelen. Dit zal dan het voordeel hebben, dat „het gerucht", dat ook hier reeds zoveel schade heeft gebracht, zal kunnen worden onderdrukt. Zoals de vooruitzichten thans zijn, kan redelijkerwijze worden aangenomen, dat dit jaar meer woningen zullen worden gebouwd dan in 1946. Het contact tussen het departement en de Nederlandse gemeenten, waaraan in het verleden iets schijnt te hebben ontbroken, is thans hechter. Er zijn misvattingen besproken en misverstanden uit de weg geruimd.

De Regering zal de autonomie der gemeenten hogelijk in ere houden, zonder er nochtans een schibboleth van te maken. Tezamen zullen gemeenten, rijk, provincies en particulieren geleidelijk samenwerken aan het grote vraagstuk, waarvoor wij zijn gesteld. Voorlopig gaan wij in woonverhouding achteruit, doch wij werken in de zekerheid, dat het zo niet zal blijven en dat na verloop van enige jaren, als de omstandigheden voor Nederland niet te ongunstig zullen zijn, wij werkelijk weer vooruit zullen kunnen. Industrialisatie bij de woningbouw zal daarbij kunnen helpen, maar — zo eindigde de Minister — wat de belangrijkste doorslag zal moeten geven, is en blijft: de geest van saamhorigheid bij het Nederlandse volk.

(Commentaar).

Sumatra

DE SUMATRAANSE VOLKSVERTEGENWOORDIGING.

Ten aanzien van de besprekingen zijn op dit ogenblik geen biezonderheden omtrent de gang van zaken bekend. Een aantal belangrijke republikeinse figuren vertoeft bovendien momenteel buiten Batavia.

De republikeinse Minister van Binnenlandse Zaken Roem, van Financiën Sjafroedin, van Sociale Zaken Mej. Maria Ulfah Santoso en van Publieke Werken Putuhena zijn naar Sumatra, ter bijwoning van de zitting van het K.N.I., de Sumatraanse volksvertegenwoordiging, welke te Boekittinggi (Fort de Kock) plaats vindt, nadat daar tevoren, een congres van de Sumatraanse Partai Socialis bijeen was geweest.

Bij de opening van de K.N.I.-zitting waren slechts 63 van de 100 leden aanwezig, ongerekend de vijf leden van het Werkcomité Dr. Gindo Siregar, Mr. Soenarjo en M. Masroem.

In zijn toespraak tot de volksvertegenwoordiging zeide de republikeinse gouverneur van Sumatra Hasan o.m., dat herstel en heropbouw zo spoedig mogelijk tot uitvoering zullen komen, zodra het republikeinse regeringsapparaat weer begint te draaien en orde en rust verzekerd zijn, zodat alle bevolkingsgroepen op bevredigende wijze hun plicht kunnen vervullen.

Als men een blik op het verleden werpt, aldus de heer Hasan, kan worden geconstateerd, dat de gang van zaken niet zo vlot is als werd gehoopt, en dat daarin ook door het zenden van nieuwe krachten naar Sumatra door de regering geen verandering is gekomen, zodat „het volk geen vertrouwen heeft in onze nationale revolutie".

Het verschil van mening tussen de regering en het volk, en tussen de bevolkingsgroepen onderling kwam op deze zitting naar voren, hetgeen de heer Hasan een bewijs noemde van de democratie, maar hij voegde eraan toe, dat voor ogen diende te worden gehouden, dat verschil van mening niet mag leiden tot een scheiding tussen volk en regering. Hierna wees de spreker erop, dat „onze vijanden trachten onze eenheid te verbreken", en verder werden de Nederlanders ervan beschuldigd, dat zij ook na Linggadjati het economische contact met het buitenland, dat vitaal is voor Sumatra, „door een onduidelijke houding" belemmeren.

Als woordvoerder zeide Minister Roem, dat het niet vlotten van de Nederlands-republikeinse besprekingen na de ondertekening van het basis-accoord te verklaren was door de „eeuwenoude antithese" en door het feit, dat er aan beide zijden een eigen interpretatie op wordt nagehouden. Ook de „de facto"-erkenning van de republiek door Amerika en Engeland noemde deze spreker gebaseerd op een eigen interpretatie.

Mej. Mr. M. Ulfah Santoso wees erop, dat artikel 14 van Linggadjati gebaseerd is op het republikeinse politieke manifest van November 1945, waarom dan ook van republikeinse zijde reeds een commissie is gevormd, waarin naast vertegenwoordigers van de regering ook die van de arbeiders zitting hebben, wier lot de volle aandacht van de regering heeft. Arbeidswetten echter hebben alleen zin, wanneer de arbeiders zelf sterk georganiseerd en gedisciplineerd zijn.

Volgens de telegrammen van Antara hagelt het klachten en verwijten op deze K.N.I.-zitting. De Atjehse vertegenwoordiger Ismail Jacob wees op het gebrek aan een goede verstandhouding tussen ambtenaren en leger enerzijds en de bevolking anderzijds, waardoor deze laatste „het gevoel krijgt door het eigen volk overheerst te worden."

De spreker drong aan op een uitvoeriger rekening en verantwoording van de gelden, die onder de bevolking voor obligaties zijn ingezameld, „aangezien de bevolking anders weinig vertrouwen in de overheid heeft."

De vertegenwoordiger van de Oostkust S. N. Tarigan verzocht stopzetting van de betalingen door de overheid van landbouwproducten met bons, „aangezien men hiermede geen dagelijkse levensbehoeften kan betalen."

De Oostkust-afgevaardigde Joesoef Abdullah, namens de jeugd sprekend, keurde het beleid van het Werkcomité af, en legde er de nadruk op, dat in de topbetrekkingen van de regering personen geplaatst zijn, die te ver van het volk af staan. Verder drong hij aan op een „positieve houding van de regering t.a.v. de antifeodale revolutie". Hierin werd hij bijgestaan door den Tapanoeli-afgevaardigde Mr. H. Silitonga, die onmiddellijk ingrijpen aanbeval in de recente corruptie-affaire ter voorkoming van het nemen van stappen door het volk zelf, zoals onlangs is geschied.

De Oostkust-afgevaardigde Karim tenslotte laakte het gebrek aan samenwerking tussen den Gouverneur en het Werkcomité van het K.N.I., waardoor besluiten van het vorige jaar onuitgevoerd bleken, waarna hij enigszins onlogisch de Gouverneur verweet niet op eigen initiatief stappen ter verbetering van de toestand te hebben genomen.

(R.V.D.).

Truman

BESCHOUWINGEN.

Om de inhoud van de Truman-leer.

Dat na de conferentie van Moskou de Truman-leer zich in de internationale politieke verhoudingen wederom op de voorgrond zou plaatsen, lag gezien de ontwikkeling op die conferentie voor de hand. Eveneens voor de hand lag de strijd, welke in Amerika zou ontstaan om aan die leer zijn concrete inhoud te geven, daar terstond na de desbetreffende rede van de President bleek, dat de opvattingen op dit punt ver liteenliepen. (Zie overzicht No. 26). De gedachtewisseling, welke nadien hierover ontstond, heeft in ieder geval als positief voordeel opgeleverd, dat het inzicht betreffende de precaire toestand van de gehele Europese economie sterk gegroeid is.

TRUMAN
De man en zijn leer.

De Nationale Rotterdamse Courant (13.5 '47) verwijst naar een uit Amerika ontvangen bericht, waaruit een groeiende bezorgdheid blijkt in Amerikaanse regeringskringen betreffende de mogelijke ineenstorting van de West-Europese economie.

Dat die mogelijkheid er is, ligt voor een niet gering deel aan het uitblijven van de vredesvoorwaarden voor Duitsland en daarom mede aan het zonder tastbaar resultaat blijven van de conferentie in Moskou.

Toch heeft deze lonferentie in meerdere opzichten verhelderend gewerkt.

Een ongenoemde schrijver in The Observer, het gezaghebbende Engelse Zondagsblad, heeft dienaangaande in het nummer van 11 Mei enige opmerkingen gemaakt, welke de overweging waard zijn. Wat opgehelderd is te Moskou, schrijft hij, is dat de Russische voorwaarden voor Duitland geen handelsobject waren, waarover een vergelijk mogelijk was, maar Ruslands ware programma, dat het nog steeds hoopt te kunnen verwezenlijken en dat hierop neerkomt, dat het Duitsland, door middel van de op te leggen vergoedingen economisch aan zich wenst te verbinden.

Zijn invloedssfeer moet vooruitgebracht word entot aan de Rijn en verder.

Niettemin wordt in diplomatieke kringen op den duur een blijvende regeling wel mogelijk geacht.

Dat is niet onwaar, maar in minder diplomatieke taal komt het hier op neer, dat men van beide zijden vertrouwt de tijd aan zijn zijde te hebben. De toestand in Europa blijft, onzeker, juist doordat de mogendheden niet tot een vergelijk kunnen komen. Twee mogendheden althans, Rusland en Amerika, menen kans te zien Europa te vormen volgens hun bedoelingen.

(Wordt vervolgd)

ONS KONINKRIJK

LEVERT OUDE TUBEN IN!

Per jaar gebruikt Nederland ten minste 100.000 kg. lood voor de vervaardiging van tuben. Nog afgezien van een ernstig tekort aan lood over de gehele wereld is met de invoer van een gelijke hoeveelheid nieuwe grondstoffen ruim honderd duizend gulden aan deviezen gemoeid. Het is dan ook, naar wij van officile zijde vernemen, dringend noodzakelijk, dat het publiek bij aankoop van een volle tube een ledige tube inlevert. Deze eist moet onverminderd van kracht blijven. Het publiek en de handel worden met de meeste klem verzocht hun medewerking te verlenen, opdat de voorziening van de Nederlandse industrie met tuben gewaarborgd blijft.

MINISTER BEEL OVER DE KONINGIN.

„Ook wij betreuren het zeer, dat na de ondertekening van Linggadjati niet voorspoediger door aller samenwerking de nieuwe rechtsorde kan worden voorbereid en opgezet. Het is onze wens daartoe ten spoedigste met u en allen, die bij deze nieuwe staatkundige orde betrokken zijn, tot een oplossing te geraken. Deze samenwerking moet leiden tot de Verenigde Staten van Indonesië. Door de ondertekening van Linggadjati heeft ook de republiek harerzijds zich hiertoe bereid verklaard. Ik betreur het zeer, dat zowel haar uitlatingen tegenover de staat Oost-Indonesië als tegenover Nederland bij mij vaak ernstige twijfel doen rijzen over haar bereidheid. Deze twijfel mag niet langer blijven voortbestaan."

Aldus sprak de Minister-President, Dr. L. J. M. Beel, tijdens het ministerieel bezoek aan Makassar, en voegde hieraan toe, dat dat de Nederlandse regering onder alle omstandigheden de grondslagen van Linggadjati tot richtsnoer van haar beleid houdt.

Minister Beel zeide vervolgens, dat zijn gedachten ook uitgingen naar Hare Majesteit de Koningin, en wees erop, met welk een grote belangstelling Zij de ontwikkeling volgt, terwijl het uitblijven van de zozeer gewenste verbetering in de verhoudingen ook Haar met ernstige zorg vervult.

„Aan het hoofd van de toekomstige Unie zal het Oranjehuis een plaats innemen, zo goed als dit ook in het Koninkrijk het geval is. Leve onze Koningin, in al ons streven onze Leidsvrouwe, en door Haar uitzonderlijke gaven van geest en hart ons voorbeeld", riep Dr. Beel uit, en eindigde met het uitspreken van de wens, dat door gezamenlijk te trachten de moeilijkheden tot overwinnen, met noeste vlijt van allen het staatsgebouw tot stand moge komen: „Mogen de volken van Indonesië en Nederland, gedreven door hun nationale gevoelens, erin slagen om in nieuwe vormen een hecht en duurzaam samengaan te verwezenlijken."

(R.V.D.)

NAAR INDIË.

Het Kamerlid Jhr. Ruys bracht een bezoek aan Indië. Men weet zich wellicht te herinneren, dat hij een der weinige Katholieke leden was, die tegen de overeenkomst van Linggadjati stemde.

UIT DE PERS

TENTOONSTELLING WERK LE SAGE TEN BROEK.

Het voorlopig comité, dat te Grave is gevormd ter herdenking van de honderdste sterfdag van de katholieke schrijver en journalist Le Sage ten Broek op 11 Juli, bestaat uit notaris Van Hussen, Drs. Verhaak en P. Ficq.

Men is van plan de herdenking te houden met een bescheiden tentoonstelling van werk van de schrijver, een kranslegging op zijn graf en de onthulling van een gedenksteen. Voor deze herdenking is ook grote belangstelling in universitaire kringen te Nijmegen. Dr. Gorris S.J., die een studie heeft gemaakt van Le Sage's leven en werken, is bezig met een boek, dat wel niet voor 11 Juli zal klaarkomen, daar verscheidene van zijn documenten bij het bombardement van Nijmegen verloren zijn gegaan. Niettemin hoopt men voldoende materiaal voor de tentoonstelling te kunnen verzamelen.

Wij zullen iemand der historici op dit eiland vragen of hij een artikel wil schrijven over de betrekkingen tussen Curaçao en Le Sage. Wellicht weet men, dat Le Sage een vriend was van de Pater Franciscanen op dit eiland en Mgr. Niewindt. Hij publiceerde veel over ons eiland.

ARUBA

THE INSTRUMENT SOCIETY OF ARUBA.

Deze nieuwe vereniging stelt zich ten doel „de kennis van de leden op het gebied van instrument techniek en aanverwante onderwerpen uit te breiden op elke wijze die de vereniging voorkomt en in het algemeen aan hare leden ontspanning te verschaffen. „Niet ieder zal de omschrijving van het doel onmiddellijk duidelijk vinden."

SURINAME

SPORT IN SURINAME.

Kennisgeving: Het Bestuur van de Nederlands Guyana Voetbal Bond is voorlopig samengesteld als volgt: H. van Eyck, Voorzitter; J. Veira Secretaris; J. B. Chehin, Sportleider; W. Biervliet, Penningmeester, H. V. Essed, Commissaris.

Lieders van verenigingen die zich alsnog wensen aan te sluiten worden verzocht zich zo spoedig mogelijk in verbinding te stellen met den Sportleider J. M. Chehin aan de Zwartenhovenbrugstraat No. 74 of Burenstraat No. 33.

SPORT

KAMPIOEN.

Langzaam raakt de competitie in Nederland uitgespeeld. Zondag werd „N.E.C." van Nijmegen kampioen in het Oosten, terwijl in het Noorden „Heerenveen" het kampioenschap behaalde. (Aneta, 2.6).